

SUMAR

60 DE ANI DE EXISTENȚĂ A INSTITUTULUI DE LINGVISTICĂ
„IORGU IORDAN – AL. ROSETTI”

ROMANISTICĂ

IOANA VINTILĂ-RĂDULESCU, Sectorul de romanistică al Institutului de Lingvistică
„Iorgu Iordan – Al. Rosetti”5

LE DÉPARTEMENT DE LINGUISTIQUE ROMANE DE L’INSTITUT DE
LINGUISTIQUE «IORGU IORDAN – AL. ROSETTI»

(Résumé)

Le département des langues romanes de l’Institut de linguistique «Iorgu Iordan – Al. Rosetti» de Bucarest près l’Académie Roumaine a été créé en 1959 par le professeur Iorgu Iordan. Au fil des années, ses membres ont publié d’importantes contributions à la linguistique romane comparée, à l’étude de l’espagnol américain, des langues créoles romanes, etc., y compris à la place du roumain parmi les langues romanes.

Cuvinte-cheie: creolistică, hispanistică, romanistică, românistică.

Mots-clés: études créoles, linguistique hispanique, romane, roumaine.

ANA-MARIA BARBU, Baza de date românească din cadrul platformei Neorom13

ROMANIAN LEXICAL DATABASE IN NEOROM PLATFORM

(Abstract)

This paper presents the Romanian contribution to the database Neorom. The project Neorom has the target to build a database of lexical neologisms, collected since 2004, from the daily written press, in all the Romance languages. The paper has two main parts. The former presents the Neorom interface with respect to the fields one can fill in for describing a certain new word. The latter describes the content of the Romanian database from the point of view of neologism types, that is, their formation manners (derivation, word composition, loan etc).

Cuvinte-cheie: bază de date lexicale, neologisme, Neorom, tipuri de formare.

Keywords: lexical database, neologisms, Neorom, formation types.

IULIA BARBU, Observații asupra unor verbe contextual dicendi din română și din italiană,
moștenite din latină30

REMARKS OVER SOME CONTEXTUAL VERBS OF SPEAKING IN ROMANIAN AND
ITALIAN, INHERITED FROM LATIN

(Abstract)

The article is an overview of the class of the verbs of speaking (*verba dicendi*) in Romanian and Italian, inherited from Latin. We studied those verbs that designate the action of speaking only contextually, taking into account the semantic evolution from Latin to both Romance languages and interesting changes of meaning undergone by some verbs of speaking.

Cuvinte-cheie: verb(e) contextual *dicendi*, sens figurat, transformare semantică.

Keywords: contextual verb(s) of speaking, figurative meaning, change of meaning.

ANTONIA-FERIHAN CIOLAC, Interferențe lexicale engleze în franceza din Québec.....39

QUELQUES INTERFÉRENCES LEXICALES ANGLAISES EN FRANÇAIS QUÉBÉCOIS
(Résumé)

Dans un corpus discursif parlé en français courant du Québec, nous avons relevé quelques interférences lexicales anglaises. Dans ce même corpus, les interférences lexicales anglaises recueillies enregistrent une évolution allant des variantes formelles à des invariables formelles. Les traits phonétiques, morphologiques ou sémantiques de toutes ces invariables se sont figés et francisés.

Cuvinte-cheie: interferență lexicală, invariantă, împrumut lexical, variantă, variație discursivă.

Mots-clés : emprunt lexical, interférence lexicale, invariante, variante, variation discursive.

EMANUELA DIMA, Lexicul păstoresc românesc în perspectivă romanică. Poziția elementelor lexicale moștenite din latină în ansamblul romanic49

THE ROMANIAN PASTORAL VOCABULARY IN ROMANIC PERSPECTIVE. THE
PLACE OF THE ELEMENTS INHERITED FROM LATIN IN THE ROMANIC
ENSEMBLE

(Abstract)

This study emphasises the particularities of semantic nature revealed by the study of pastoral vocabulary Romanian has inherited from Latin when comparing it with the Latin one and also with other Romanic terms. Difficulties occur as some datum point involved in this comparison (Danubian Latin and Proto-Romanian*) are reconstructed lexical systems.

Cuvinte-cheie: latină dunăreană, română comună, vocabular păstoresc, vocabular romanic occidental.

Key-words: Danubian Latin, pastoral vocabulary, Proto-Romanian*, West-Romance vocabulary.

MIHAELA IVAN, De la cuvinte la realitate. Evoluții semantice și mentalități72

FROM WORDS TO REALITY. SEMANTIC EVOLUTIONS AND MENTALITIES
(Abstract)

The present study aims to analyze the relationship between the semantic evolution of specialized lexical items and the evolution of mentalities within the respective field of activity. We took as example three financial Romanian terms (*bancă*, *capital* and *credit*) with Romance (Italian and French) etymology, which are representative for two linguistic phenomena: metaphorical conceptualization and loan translation. Their introduction into the

Romanian language was possible because of the existence of the linguistic form with the same basic meaning. The metaphorical conceptualization follows the foreign model, but the resulting term is not always the same as the one in the source language. The analysis of the lexicographical definitions in the two languages leads to conclusions regarding the conceptual plan (the financial practices and instruments).

Cuvinte-cheie: calc, conceptualizare metaforică, evoluții semantice, terminologie diacronică, vocabular financiar.

Key-words: diachronic terminology, financial vocabulary, loan translation, metaphorical conceptualization, semantic evolutions.

LORENȚA POPESCU, Efemeride lexicale în secolul al XIX-lea. Vocabularul modei vestimentare feminine79

19th CENTURY EPHEMERAL NEOLOGISMS. WOMEN'S FASHION VOCABULARY (Abstract)

Our approach highlights a few ephemeral lexical forms, of French etymology mainly, used in the Romanian fashion journalistic language during the second half of the 19th century. We have analysed and identified terms with no lexicographic registration. Equivocal meanings have been disclosed and clarified according to the definitions in the Romanian and foreign dictionaries on the basis of examples extracted from journals and newspapers of the epoch with the precious help of the iconic context.

Cuvinte-cheie: modă, neologism efemer, publicistică, secolul al XIX-lea.

Key-words: ephemeral neologism, fashion, journals and magazines, nineteenth century.

DOMNIȚA TOMESCU, Onomastică delexicală romanică și românească. Numele de animale89

ONOMASTIQUE DÉLEXICALE ROMANE ET ROUMAINE. NOMS D'ANIMAUX (Résumé)

L'article présente quelques aspects de l'onomastique délexicale de différents domaines romans dans la perspective du transfert des mots hérités dans la classe des noms de personne (prénoms et surnoms, fixés comme noms de famille). L'analyse comparative des formes onomastiques issues de noms d'animaux permet d'identifier, dans les langues romanes, certaines zones d'intersection et de disjonction lexicale, onomastique et lexico-onomastique.

Cuvinte-cheie: continuitate, delexical, diferență, lexical, onomastic, similitudine.

Mots-clés: continuité, délexical, différence, lexical, onomastique, similitude.

MISCELLANEA

IOANA VINTILĂ-RĂDULESCU, Limbajul mimico-gestual liturgic românesc99

LA VARIANTE LITURGIQUE DE LA LANGUE DES SIGNES ROUMAINE (Résumé)

Cette présentation générale de la langue des signes est due au fait que la langue des signes laïque roumaine vient de s'enrichir d'une variante stylistique liturgique adaptée à l'emploi dans les églises orthodoxes s'adressant aux sourds par la publication d'un dictionnaire et d'une traduction du texte liturgique.

Cuvinte-cheie: dactilem, limbaj mimico-gestual laic, limbaj mimico-gestual liturgic românesc.

Mots-clés: dactylème, langue des signes laïque roumaine, langue des signes liturgique roumaine.

RECENZII ȘI NOTE BIBLIOGRAFICE

CRISTIANA ARANGHELOVICI, *Dicționar de sinonime și antonime în context*, București, Editura Niculescu, 2009, 311 p.; MARIANA BARA, ANCA ALICE OLARU, *Glosar privind Tratatul de la Lisabona*, București, Institutul European din România, 2009, 195 p. (Ioana Vintilă-Rădulescu); ALEXANDRU CALCIU, ZAIRA SAMHARADZE, *Dicționar român-spaniol*, București, Editura Univers Enciclopedic Gold, 2009, 824 p. (Valeria Neagu); I. FUNERIU, *Reflecții filologice*, Arad, Editura Universității „Aurel Vlaicu”, 2008, 253 p. (Iulia Barbu); ANTOLÍN LÓPEZ PELÁEZ, *El Gran Gallego (Fr. Martín Sarmiento)*, Vigo, Editorial Galaxia, 2002, 268 p. (Mariana Ploae-Hanganu); MIHAELA MARIN, *Lexicul autohton al limbii române raportabil la idiomuri iraniene*, București, Fundația Națională pentru Știință și Artă, 2009, 170 p.; ILIE RAD (coordonator), *Limba de lemn în presă*, București, Editura Tritonic, 2009, 366 p. (Ioana Vintilă-Rădulescu); MARIUS SALA, *Cuvintele – mesageri ai istoriei*, București, Editura Meronia, 2009, 261 p. (Mariana Neț); IOANA VINTILĂ-RĂDULESCU, *DIN. Dicționar normativ al limbii române. Ortografic, ortoepic, morfologic și practic*, București, Editura Corint, 2009, 895 p. (Cristiana Aranghelovici); LAURA ANA-MARIA VRABIE (coord.), *Ghid stilistic de traducere în limba română pentru uzul traducătorilor acquis-ului comunitar – ediția a V-a revăzută și adăugită –*, București, Institutul European din România, 2008, 158 p. (Ioana Vintilă-Rădulescu)103

SEMNALĂRI

DOINA CONDREA DERER, HANIBAL STĂNCIULESCU (coordonatori), *Un secol de italianistică la București. I. Ctitorii*, Editura Universității din București, 2009, 199 p. (Ioana Vintilă-Rădulescu); EUGENIU COȘERIU, *Omul și limbajul său. Studii de filozofie a limbajului, teorie a limbii și lingvistică generală*, Antologie, argument, note, bibliografie și indici de Dorel Fînaru, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2009, 466 p. (Carmen Mîrzea Vasile); CRISTINA FLORESCU (coord.), ELENA DĂNILĂ, LAURA MANEA, MARIUS-RADU CLIM, *DTLR^d – Bază lexicală informatizată – derivate în -ime și -iște*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2008, 354 p. (Iulia Barbu); *fr*|*Lexique panlatin des chariots de manutention*, Realiter; Québec, Office québécois de la langue française, 2007, 418 p.; *fr*|*Vocabulaire panlatin de la nanotechnologie*, Realiter, [<http://www.realiter.net/>]; Québec, Office québécois de la langue française, [<http://www.oqlf.gouv.qc.ca>], 2009 (Ioana Vintilă-Rădulescu); CĂTĂLINA MĂRĂNDUC, *Familia de cuvinte*, București, Editura Lucman, 2008, 263 p. (Nicoleta Petuhov); IULIA MĂRGĂRIT, *Vocabularul graiurilor muntenesti actuale*, București, Editura Academiei Române, 2009, 321 p.; VALERIA NEAGU, *Dicționar de buzunar spaniol-român/român-spaniol*, Ediție revizuită, București, Editura Niculescu, 2008, 651 p.; *Dicționar spaniol-român*, București, Editura All Educational, 2008, 189 p.; ISABELA NEDELCO, *Categoria partitivului în limba română*, Editura Universității din București, 2009, 291 p.; MIHAI PAPUC, *Dicționar de expresii și locuțiuni străine*, Chișinău, Editura Știința, 2008, 320 p.; RADU PARASCHIVESCU, *Dintre sute de clișee. Așchii dintr-o limbă tare*, București, Editura Humanitas Fiction, 2009, 196 p.; SANDA REINHEIMER RÎPEANU (ed.), *Abordări semantice în lucrări de lingvistică romanică*, Editura Universității din București, 2009, 168 p. (Ioana Vintilă-Rădulescu); AUREL

SASU, *Dicționarul limbii române de lemn*, Pitești, Editura Paralela 45, 2008, 407 p. (Nicoleta Petuhov); STATUL MAJOR GENERAL, SERVICIUL ISTORIC AL ARMATEI, *Enciclopedia armatei României*, București, Editura Centrului Tehnic-editorial al Armatei, 2009, 1.354 p. (Ioana Vintilă-Rădulescu); EMIL SUCIU, *Condensarea lexico-semantică*, Iași, Institutul European, 2009, 235 p. (Nicoleta Petuhov); EMMA TĂMĂIANU-MORITA, MIORIȚA ULRICH (coord.), *Limba primar vs. Metalimba: Structuri, funcții și utilizări ale limbii*, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2008, 366 p. (Iulia Barbu); ALICE TOMA, *Pragmatique informationnelle du discours scientifique*, Editura Universității din București, 2009, 251 p. (Antonia Ciolac); ADRIAN TURCULEȚ (ed.), *La variation diatopique de l'intonation dans le domaine roumain et roman*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2008, 272 p. (Maria Mărdărescu Teodorescu); ELENA ZGĂRCIBABĂ-BOGDAN, *Problema predicatului verbal compus cu semiauxiliare modale în limba română actuală. Monografie*, Chișinău, Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul, CEP USM, 2009, 230 p. (Carmen Mîrzea Vasile)135

REVISTA REVISTELOR

Folia linguistica bucarestiensia. Buletinul Institutului de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti” din București, nr. 3 (ianuarie – iunie), 2009, 44 p.; Revue de linguistique romane, 291-292, juillet-décembre 2009, tome 73, p. 321-640; Studii și cercetări de onomastică și lexicologie (SCOL), anul I, nr. 1-2, 2008, 373 p. (Ioana Vintilă-Rădulescu)135

CRONICI

Atelierul de lingvistică al tinerilor cercetători din Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”, 2009.....137
 Conferințele Academiei Române *Limba română și relațiile ei cu istoria și cultura românilor*, 2009..... 137
 Colocviul *Teorie și analiză în lingvistică. In memoriam Sorin Stati*, Academia Română, Secția de filologie și literatură, 15 mai 2009 (Ioana Vintilă-Rădulescu) 138
 Școala de vară de gramatică generativă, Poznań, Polonia, 27 iulie–7 august 2009 (Mona Moldoveanu Pologea)139
 Al III-lea Simpozion internațional al Institutului de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”, 20–21 noiembrie 2009.....140
 Dezbateri ocazionate de lansarea lucrării *Glosar privind Tratatul de la Lisabona*, Reprezentanța Comisiei Europene în România, București, 23 noiembrie 2009 140
 Al 9-lea colocviu al Catedrei de limba română a Facultății de Litere din Universitatea București *Limba română: controverse, delimitări, noi ipoteze*, 4–5 decembrie 2009 (Ioana Vintilă-Rădulescu) 141

IN MEMORIAM

ARTUR GREIVE (1936–2009) (Marius Sala)..... 143
 THEODOR HRISTEA (1930–2009) (Ioana Vintilă-Rădulescu)..... 145
 DUMITRU IRIMIA (1939–2009) (Ioana Vintilă-Rădulescu)..... 146

INDICELE REVISTEI „LIMBA ROMÂNĂ” PE ANUL 2009..... 147